

בעזרת ד' יתברך

ספר משכן שלום

עניני ריבית

שרשי הענינים ויסודותיהם בדיני ממונות
ענפיהם וסעיפיהם בדיני ריבית
בבירור טעמיהם ונימוקיהם

חובר מאתי בעזר ממעל
שלום מרדכי הלוי סגל



זכרון אהרן * ירושלים תשפ"ג



זכרון אהרן

ע"ש אדוני אב"י מורי ז"ל

מלמד שבחו של אהרן
שלא שנא"ה וקנאה
נועם תהלכותיו מי מנה
תנוח נפשו בעדן גן אלקים
בי גזא דרחמנא

© כל הזכויות שמורות

להוצאת א.מ.ת. - זכרון אהרן ירושלים
שע"י כולל אוהל רבנו יונתן ובלומא

Zichron Aharon - Bleier

1 Sam Law Drive
Monsey NY 10952
Bleier.jonathan@gmail.com

זכרון אהרן

zichronaharon@gmail.com

Published by
OHEL RABEINU YONOSON UBLIMA
Foundation

Printed in Israel

הפקה:

אלפא שירותי הוצאה לאור
(02) 5388852

הפצה:

בארה"ב:

N. Greenfeld Inc.

1366 39th Street
Brooklyn, NY 11218

(718) 6338103

4382846@gmail.com

הפצת הספר

(03) 6765382

be2591@012.net.il

בכל עניני הספר אפשר לפנות למחבר:
8422410@gmail.com בכתובת אימייל:

אין לשכפל, להעתיק, לעלם, להקליד, לתרגם, לאחסן במאגרי מידע
או לקלוט בכל דרך ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר
חלק כל שהוא מספרים אלו, ללא רשות מפורשת בכתב
הן על פי דין תורה והן על פי חוק הזכויות הבינלאומי

תוכן הענינים

הלכות ריבית

שער א - גדרי הלואה ומקח

מבוא	לגדרי מבעא ופירא וגדרי חוב ואופן החלתו..... א
סימן א	גדרי חוב ממון וחוב פירות הלואתם ואופן פרעונם..... ט
סימן ב	גדרי פסיקת דמי מקח הלואה ושכירות פועל..... כ
סימן ג	גדרי הלואה ומקח לענין ריבית..... לז
סימן ד	העברה בנקאית גדרה ודינה לענין קנין בסף והלואה..... נג

שער ב - גדרי חלות חיוב הריבית

סימן ה	גדרי חוב ריבית ודין נכרי שלוח או חלווה בריבית ונתנייר..... סט
סימן ו	גדרי ודיני ריבית בחוב שנמכר לאחר..... עו
סימן ז	משכנתא שנלקחה מישראל בריבית ונמכרה לנכרי..... צד

שער ג - קציצת הריבית

סימן ח	הלואה בריבית על ידי שליח..... קא
סימן ט	ריבית בהרווחת זמן הלואה..... קו
סימן י	הקדמת ריבית בתנאי או בהתחייבות שילונו..... קטו

שער ד - ריבית שאינה קצוצה

סימן יא	ריבית שלא נקצצה..... קכא
סימן יב	ריבית שאינה קצוצה בדרך מקח..... קלז

משכן תוכן הענינים שלום

סימן יג	ריבית במעוֹת שבאו לידו בגזילה.....	קמא
סימן יד	פיצוי על עיכוב פרעון חוב בזמנו.....	קמו

שער ה - ריבית שאינה באה מלוה למלוה

סימן טו	ריבית שאינה באה מידי הלוח.....	קנג
סימן טז	נתינת ריבית למלוה על פי ציווי הלוח.....	קס
סימן יז	ריבית הבאה מידי אחר וחוזר ולוקח מהלוח.....	קסח
סימן יח	ראובן שנתן זון לשמעון כדי שילווח ללוי על דעת שלוי יחזור וילווח לו המעוֹת.....	קעד
סימן יט	גמ"ח חברים' שמלווה לצאצאי התורמים שחוזרים ומלווים המעוֹת להורים....	קפ
סימן כ	ריבית שנקצצה לתתה לאחרים.....	קפב
סימן כא	המלוה לחבירו על מנת שישלם קרן וריבית לאחר או להקדש.....	קצא
סימן כב	דין ישראל שהלווה לישראל על מנת שיתחייב קרן וריבית לנכרי.....	רג
סימן כג	האומר תן מתנה לפלוני ואלוה.....	רי

שער ו - הריבית

סימן כד	בדין הלויני ואלוה.....	רמו
סימן כה	גמ"ח חברים.....	רכב
סימן כו	בדין הלויני ודור בחצירי.....	רלג
סימן כז	המלוה לחבירו על מנת שידבר עליו לשלמון.....	רלח
סימן כח	דין טובת הנאה לענין ריבית.....	רמא
סימן כט	התחייבות הלוח לשלם הפסדים ונזקים.....	רמד

שער ז - השבת הריבית

סימן ל	בדין ריבית קצוצה יוצאה בדיינים.....	רנג
סימן לא	דין השבת ריבית בציוה המלוה ליתן הריבית לאחר.....	רס
סימן לב	גדרי דין נכוי ריבית מקרן.....	רסו
סימן לג	שבועה על מענת ריבית לקחת.....	רעז

שער ח - סאה בסאה

סימן לד	גדרי איסור ריבית בהלוואת סאה בסאה
ובענין בתר מעיקרא ובתר בסוף	רעמ
סימן לה	סאה בסאה בקרוב לשכר ורחוק מהפסד
רפז	
סימן לו	בדין סאה בסאה בדרך מקח
רצ	

שער ט - פסיקה

סימן לז	גדרי פוסק על הפירות
רצט	
סימן לח	איסור פסיקה והלוואת סאה בסאה וגדרי חיתר יש לו ויצא השער
שו	
סימן לט	פסיקה בבא בהלוואתו והלוואת סאה בסאה ביצא השער
שכו	
סימן מ	פסיקה והלוואת סאה בפרעון דמי סאה
שלכ	

שער י - מכירת חוב

סימן מא	מכירת חוב ודבר שלא בא לעולם
שמא	
סימן מב	החלפת שמורות או צ'קים ומכירתם בפחות
שנד	
סימן מג	בגדרי ודיני ריבית בחוב תשלומי מסי הקהל ובתשלומי ועד בית
שם	

שער יא - ריבית דרך מקח

סימן מד	מכירת דלועים לכשיגדלו
שסה	
סימן מה	מה שעיוי חולכות ודין פרדיסא
שעב	
סימן מו	מכירת זמורות ודין מוכר גוף לפירות
שעח	
סימן מז	סוגיא דהמלוה מעות את הכהן
שפג	
סימן מח	קרוב לשכר ורחוק מהפסד במקח ופסיקה
שפח	
סימן מט	מוליך חבילה ממקום הזול למקום היוקר וטרשא דרב חמא
תט	
סימן נ	דין חמרין המעלין במקום היוקר כבמקום הזול
תיח	
סימן נא	מוכר חבית יין עד הקיץ
תכב	
סימן נב	בדין לכשתרצה למוכרם לא תמכור אלא לי
תכה	

משכן תוכן הענינים שלום

שער יב - שכירות

סימן נג	ביסוד דין מרבין על השכר
סימן נד	ודינו במקום שנהגו לשלם דמי שכירות מראש.....תלא
סימן נה	גדרי שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף לענין דין מרבין על השכר.....תלו
סימן נו	תשלומי הריבית וההצמדה המתווספים באיחורים בהפרשות לקופת פנסיה ופיצויים.....תמה
סימן נז	יסוד היתרא דמרבין על השכר.....תמז
סימן נח	דין הוזלה בהקדמת דמי שכירות.....תנח
סימן נט	הוזלה בשכירות קבלן ביצוע או שירותי אירוח ואירועים וכדומה.....תע
סימן נס	גדרי ודיני נכש ואנכש.....תעז

שער יג - שליחות והמחאה בהלואה ופרעונה

סימן ס	בגדרי שליחות בהלואה.....תפז
סימן סא	שליחות והקנאה בפרעון חוב.....תצא
סימן סב	פרעון חוב והעמדת הלואה בהמחאת חוב.....תקג

שער יד - העמידו אצל נכרי

מבוא	לסוגיא דהעמידו אצל המלוה.....תקיט
סימן סג	דין העמידו אצל נכרי.....תקבו
סימן סד	הלואת נכרי בריבית בהעברה בנקאית מחשבון שיש להנכרי בבנק יהודי.....תקלה
סימן סה	ברין העמידו אצל נכרי ואמר לו תן לחברך ולא אמר והיפטר.....תקמ
סימן סו	חיובו של לוח שני באמר הניחם ע"ג קרקע או תנם לחברך והיפטר.....תקמו

שער טו - שליחות ומשכון בהלואה עם נכרי

סימן סז	הלוואת כספים בריבית לנכרי המלווה כספים ליהודים בריבית.....תקנה
סימן סח	רכישת אגרות חוב מחברה נכרית שעיסוקה במתן משכנתאות בריבית ליהודים.....תקסב

שלוש

תוכן הענינים

משכן

סימן סט	בדין זכיית דמי פרעון חוב נכרי לישראל	תקסה
סימן ע	משכון ישראל על הלואת נכרי	תקעב
סימן עא	מלוה לנכרי על משכון שיש בידו מישראל	תקפה
סימן עב	דין שליחות לחומרא בשולח נכרי עם משכון ללוות מישראל	תקצג
סימן עג	מסקנת ההלכה בדין משכון של ישראל על הלואת נכרי	
	ודין הלואה לחברה בע"מ	תרב
סימן עד	חברת משכנתאות נכרית הלווה כספים מיהודים	
	בשעבוד ההלוואות והמשכוננים של בעלי משכנתאות יהודים	תרז
סימן עה	משכון של ישראל על הלואת נכרי לישראל בריבית	תרי
סימן עו	נכרי ששלח ישראל ללוות מישראל בריבית	תריג
סימן עז	הפקדת מעות בריבית בחשבון בנק נכרי הרשום על שם חברו ישראל	תרלא
סימן עח	אחריות שליח במשכון של נכרי	תרמא
סימן עט	דין ישראל ששלח ישראל ללוות מנכרי בריבית	תרמג
סימן פ	שליח ללוות מנכרי על משכנו של משלח	תרמח
סימן פא	משכנתא על דירה שנרשמה על שם אחר	תרנח
סימן פב	משכנו של נכרי ביד ישראל ומשכנו ביד ישראל בריבית	תרסב
סימן פג	בדין נכרי שמשכן דירתו להלואה בריבית ומכרה לישראל	תרעג

שער מז - ערב

סימן פד	גדרי ערב קבלן ודינו בהלואת נכרי בריבית	תרפא
סימן פה	גדרי ערב שלוף דוץ	תרצא
סימן פו	חלות חיובו של הלוח לערב	תרצו
סימן פז	חלות חיוב ערבות על ריבית בלא קנין	תשד
סימן פח	ערבות על ריבית קצובה	תשמו
סימן פט	דין ערבות על קרן לבד של הלואה מנכרי או לנכרי בריבית	תשכא
סימן צ	ערב על משכנתא שלקח ישראל מבנק של נכרי שננכה ממנו תשלום	
	אחד קרן וריבית	תשכז
סימן צא	ערבות על הריבית בלבד בהלואת נכרי לישראל וישראל לנכרי	תשל
סימן צב	ערבות בהלואת ישראל לנכרי על משכון	תשלד

סימן צג	גדרי חיובו של הלוח כלפי ערב שלוח דוין
תשמא	ודין הלואה וקניה בהקפה בכרמים אשראי ובצ'ק
סימן צד	לוח מנכרי עבור חבירו והנכרי אינו תובעו
תשמח	שנים שלוח מנכרי בריבית
סימן צה	שנים שלוח מנכרי בריבית וחילקו המעות ביניהם בחלקים שאינם שוים
תשמד	סימן צו
חשש ריבית במשכנתא מבנק נכרי הנלקחת על ידי שני שותפים	תשע
סימן צח	תשלום שכר לערב
תשעה	סימן צט
תשלום עמלה בפרעון חוב באמצעות שטר או צ'ק של צד שלישי	תשפב
סימן ק	נכנס בערב על הלואה בריבית במקום ערב אחר או משכון
תשצ	סימן קא
תשובות הרשב"א במיוחדות בדין ערבות בהלואות נכרי בריבית	תשצב

שער יז - עיסקא

סימן קב	הלואה שנעשתה לטובת המלוה בלבד
תתא	סימן קג
נתינת רווחים או סכום קצוב בקבלת מעות על אחריות הנותן	תתט
סימן קד	בדין שוכר מעות להתלמד והוציאן
ודין תשלומי שכירות אחר שנאבד המושכר	תתלו
סימן קה	שכר מתעסק בעיסקא
תתמו	סימן קו
עיסקא אחר זמן פרעונה	תתסג
סימן קז	מתעסק שקנה במעותיו עבור הנותן
תתסד	סימן קח
נאמנות מלוה על ריבית שנעשה בדרך היתר	תתסח
סימן קט	גדרי חיוב שבועת מתעסק ודין גביית עיסקא מיורשים וערב ושותף
תתעו	



דבר למעיין

ציון לדף בגמ' או ספרי הראשונים והאחרונים על הש"ס, ללא ציון שם המסכת, הכוונה למסכת בבא מציעא.

ציון לסימן בשו"ע ללא ציון החלק, הכוונה לשו"ע יורה דעה הלכות ריבית.

ציון לשו"ת אבני נזר ללא ציון החלק, הכוונה לחלק יו"ד.